

Social Sciences Indexed

International
SOCIAL MENTALITY AND
RESEARCHER THINKERS JOURNAL
Open Access Refereed E-Journal & Refereed & Indexed
SMARTjournal (ISSN:2630-631X)

Architecture, Culture, Economics and Administration, Educational Sciences, Engineering, Fine Arts, History, Language, Literature, Pedagogy, Psychology, Religion, Sociology, Tourism and Tourism Management & Other Disciplines in Social Sciences

2019

Vol:5, Issue:25

pp.1600-1614

www.smartofjournal.com

editorsmartjournal@gmail.com

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ TOPLUMSAL CİNSİYET ALGILARI¹

GENDER PERCEPTIONS OF TURKISH TEACHER CANDIDATES

Öğretmen Melike KULUROĞLU SEVİNÇ

Milli Eğitim Bakanlığı, Şırnak TÜRKİYE

Dr. Öğretim Üyesi Fatih KANA

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
Çanakkale TÜRKİYE

ORCID: 0000-0002-1087-4081

Article Arrival Date : 29.09.2019

Article Published Date : 10.11.2019

Article Type : Research Article

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.31576/smryj.373>

Reference : Kuluroğlu Sevinç, M. & Kana, F. (2019). "Türkçe Öğretmeni Adaylarının Toplumsal Cinsiyet Algıları", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 5(25): 1600-1614

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet algılarını belirlemektir. Bu amaçla çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ile ilgili görüşlerinin; cinsiyet, yaş, sosyokültürel ve sosyoekonomik durum, ebeveynlerinin eğitim durumları ve meslekleri, katılımcı not ortalamaları ve sınıf düzeyleri değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini basit seçkisiz örneklem yöntemiyle oluşturulan 137 Türkçe öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Çalışmada, Altınova ve Duyan (2013) tarafından geliştirilen "Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmanın nicel verilerinin analizi SPSS 21.0 istatistik paket programından yararlanılarak yapılmıştır. Verilerin analizinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, t-testi, crosstab, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) gibi istatistiksel tekniklerden yararlanılmıştır. Araştırmada uygulanan "Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği"ne göre Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet algılarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet algılarının cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaştığı belirlenmiştir. Katılımcıların görüşlerinin yaş, yaşanılan yer, aile ekonomik durumu, anne-baba eğitim durumu, anne- baba mesleği, not ortalaması ve sınıf değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cinsiyet, toplumsal cinsiyet, toplumsal cinsiyet algısı, Türkçe öğretmeni adayları.

ABSTRACT

The research aims to identify Turkish teacher candidates' social gender perceptions. For his purpose, the opinions of Turkish teacher candidates on social gender perception was searched to Show whether there is a significant statistical differences based on; gender, age, sociocultural and socioeconomic situation, parents education and jobs, participant's class levels and grade averages. In this research, descriptive scanning model was used. The sample of this research consists of 137 Turkish teacher candidates who were formed by simple non-sampling method. The study employed "Perception of Gender Scale" developed by Altınova and Duyan. The analysis of the quantitative data of the study was performed by means of SPSS 21.0 statistical analysis software program. The statistical methods such as frequency, percentage, arithmetic mean, t-test, crosstab, one way analysis of variance (ANOVA) were utilized in the analysis of the data. Based on 'Social

¹ Bu makale, Melike Kuluroğlu Sevinç tarafından hazırlanan ikinci yazar danışmanlığında hazırlanan yüksek lisans çalışmasının bir bölümüdür.

Gender Perception Scale' applied on this research, the turkish teacher candidates' social gender perceptions have stated as high. Turkish teacher candidates' social gender perspectives have shown to be statistacally significant based on gender variable. Based on age, location, family economic situation, parents education and jobs, class levels and grade averages no statically significant difference was assigned.

Key words: Gender, sex, perception of gender, Turkish teacher Candiates.

1. GİRİŞ

Toplumsal cinsiyet kavramı, cinsiyetler arası biyolojik ayırmadan farklı olarak, kadın ve erkeğin yaşadıkları toplumun sosyal ve kültürel değerlerine, kalıp yargılarına göre üstlendikleri rolleri karşılamaktadır. Toplumun sosyal ve kültürel değerleri bireylerin yaşantılarını kısıtlamakta ve kadın erkek arasındaki eşitsizlikleri beslemektedir (MEB, 2016). Toplumsal cinsiyet ilişkileri, hayatın birçok alanında erkeklerin ön planda olduğu, kadınların ise genellikle ikinci plana itildiği eşitlikten bahsedilemeyen bir güç ilişkisini içermektedir (KSGM, 2008). Ortaya çıkan bu eşitsizlik, modern toplumların en önemli sorunlarından birini oluşturmaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin giderilmesinde ülkemizin de imzalamış olduğu birçok uluslararası yasal düzenleme yapılmıştır (CEDAW, İhtiyari Protokol, Avrupa Sosyal Şartı, ILO Sözleşmeleri).

21. yüzyılın modern dünyası, kadın ve erkek eşitliği konusunda duyarlılığın arttığı bir dönemdir. Toplumsal düzende kadın ve erkeğe biçilen kalıp davranışlar olarak da ifade edilebilen toplumsal cinsiyet rolleri zamanla dönüşüme uğramaktadır. Kadının eğitim ve iş hayatındaki etkin katılımının gün geçtikçe artması ile toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili farkındalık da artmaktadır. Bunun doğal bir sonucu olarak da son yıllarda toplumsal cinsiyet ve kadın araştırmalarında artış görülmektedir.

Toplumsal cinsiyet kavramı, başta eğitim bilimleri olmak üzere son yıllarda pek çok alanda tercih edilen bir araştırma konusu haline gelmiştir. Bunun nedeni tüm dünyada toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı politikaların geliştirilmesi ve bu konuda yapılacak olan araştırmaların gerekliliğidir.

Eğitimin en temel unsuru olan öğretmenler, toplumun değişmesinde ve yeni nesillerin bilinçlendirilmesinde aktif rol oynamaktadır. Toplumsal cinsiyete duyarlı nesillerin yetişmesinde de öğretmenlere birtakım görevler düşmektedir. Toplumsal cinsiyet kazanma kuramlarından olan sosyal öğrenme kuramına göre; çocuklarda cinsiyet rollerinin öğrenilmesi sürecinde ebeveynlerin yanı sıra öğretmenlerin, yakın çevrenin ve medyanın etkisi son derece büyüktür (Dökmen, 2016). Eğitim-öğretim sürecinde öğrenciler ile birebir etkileşim halinde olan öğretmenlerin öğrencilerin düşünce yapılarının şekillenmesinde etkili olduğu yadsınamaz. Bu bağlamda öğretmenlerin toplumsal cinsiyete duyarlı bir tavır benimsemeleri gelecek kuşakların da bu duyarlılığa sahip olmasını sağlayacaktır.

Eğitim hayatında toplumsal cinsiyet ile ilgili araştırmalara bakıldığında Türkçe eğitimi alanındaki çalışmaların daha çok ders kitaplarının toplumsal cinsiyet açısından incelenmesi konusuna yoğunlaştığı görülmektedir (Severge, 1998; Kılıç ve Eyüp, 2011; Çınar, 2013; Yeşil, 2014; Çeçen, 2015; Kükrer, 2015; Gürkan ve Gürkan, 2018; Saydam, 2019). Literatürde öğretmen ve öğretmen adaylarının toplumsal cinsiyet algılarının araştırıldığı çalışmalar da mevcuttur (Seçgin ve Tural, 2011; Koyuncu, 2011; Esen, 2013).

Bu çalışmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet algılarını belirlemektir. Alanyazında Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin araştırıldığı bir çalışmanın daha önce yapılmamış olması, bu araştırmanın yapılmasını gerekli kılmaktadır. Bu çalışmada elde edilen veriler, Türkçe Eğitimi alanında yapılacak toplumsal cinsiyet duyarlılığı ile ilgili çalışmaların geliştirilmesi açısından önem arz etmektedir.

Araştırmanın amaçları doğrultusunda alt problemleri şu şekilde tanımlanmıştır:

1. Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet algıları ve alt boyutları (erkeğin üstün olduğu aile yapısı, çalışan kadın özellikleri, kadın erkek eşitliği, toplumun kadından beklentileri) algı düzeyleri nedir?

2. Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet algı düzeyleri cinsiyet, yaş, yaşamının geçtiği yer, ailelerinin ekonomik durumu değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2.1. Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ve alt boyutlarına (erkeğin üstün olduğu aile yapısı, çalışan kadın özellikleri, kadın erkek eşitliği, toplumun kadından beklentileri) ilişkin algı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2.2. Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ve alt boyutlarına (erkeğin üstün olduğu aile yapısı, çalışan kadın özellikleri, kadın erkek eşitliği, toplumun kadından beklentileri) ilişkin algı düzeyleri yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2.3. Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ve alt boyutlarına (erkeğin üstün olduğu aile yapısı, çalışan kadın özellikleri, kadın erkek eşitliği, toplumun kadından beklentileri) ilişkin algı düzeyleri yaşamlarının geçtiği yere göre anlamlı bir değişiklik göstermekte midir?

2.4. Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ve alt boyutlarına (erkeğin üstün olduğu aile yapısı, çalışan kadın özellikleri, kadın erkek eşitliği, toplumun kadından beklentileri) ilişkin algı düzeyleri ailelerinin ekonomik durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

3. Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet algı düzeyleri anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, anne mesleği, baba mesleği değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

3.1. Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ve alt boyutlarına (erkeğin üstün olduğu aile yapısı, çalışan kadın özellikleri, kadın erkek eşitliği, toplumun kadından beklentileri) ilişkin algı düzeyleri anne eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

3.2. Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ve alt boyutlarına (erkeğin üstün olduğu aile yapısı, çalışan kadın özellikleri, kadın erkek eşitliği, toplumun kadından beklentileri) ilişkin algı düzeyleri baba eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

3.3. Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ve alt boyutlarına (erkeğin üstün olduğu aile yapısı, çalışan kadın özellikleri, kadın erkek eşitliği, toplumun kadından beklentileri) ilişkin algı düzeyleri anne mesleğine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

3.4. Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ve alt boyutlarına (erkeğin üstün olduğu aile yapısı, çalışan kadın özellikleri, kadın erkek eşitliği, toplumun kadından beklentileri) ilişkin algı düzeyleri baba mesleğine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

4. Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet algı düzeyleri not ortalaması, öğrenim görülen sınıf düzeyi değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

4.1. Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ve alt boyutlarına (erkeğin üstün olduğu aile yapısı, çalışan kadın özellikleri, kadın erkek eşitliği, toplumun kadından beklentileri) ilişkin algı düzeyleri not ortalamalarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

4.2. Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ve alt boyutlarına (erkeğin üstün olduğu aile yapısı, çalışan kadın özellikleri, kadın erkek eşitliği, toplumun kadından beklentileri) ilişkin algı düzeyleri öğrenim görülen sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2. YÖNTEM

Bu bölümünde; kullanılan araştırma modeli, araştırma evreni ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, veri analiz teknikleri hakkında bilgi verilmiştir.

2.1.Araştırma Modeli

Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Nicel araştırmalar belirli bir araştırma konusuyla ilgili evreni temsil edecek örneklem grubundan sayısal sonuçların elde edildiği, sonuçların istatistiksel olarak özetlenebildiği ve genellikle “ne kadar, hangi sıklıkla, ne ölçüde” gibi soruların yanıtlarının arandığı araştırma türleridir (Büyüköztürk vd., 2014, s. 238).

2.2.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkçe öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Araştırmada seçkisiz örnekleme yöntemleri içinde yer alan basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Basit seçkisiz örnekleme yönteminde evrendeki tüm birimlerin eşit ve bağımsız seçilme ihtimalinin olduğu örnekleme yöntemidir (Büyüköztürk vd., 2014). Araştırmanın örnekleme olan 137 Türkçe öğretmeni adayının kişisel bilgi formunda yer alan demografik özelliklerine ilişkin frekans dağılımları aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 1. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının cinsiyetleri

Cinsiyet	f	%
Kadın	77	56,2
Erkek	60	43,8
Toplam	137	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarından %56'sının kadın, %43'ünün erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının yaşları

Yaş	f	%
20	4	2.9
21	37	27.0
22	53	38.7
23 ve üzeri	43	31.4
Toplam	137	100

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının % 2.9'unun 20, % 27'sinin 21, % 38.7'sinin 22, %31.4'ünün 23 yaş ve üzeri olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yer

Yer	f	%
Köy	21	15.3
Kasaba	18	13.1
Şehir	57	41.6
Büyükşehir	41	29.9
Toplam	137	100

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarından %15.3'ünün köyde, %13.1'inin kasabada, %41.6'sının şehirde, %29.9'unun ise yaşamlarını büyükşehirde geçirdiği görülmektedir.

Tablo 4. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının ailelerinin ekonomik durumu

Ekonomik Durum	f	%
Alt Düzey	11	8.0
Orta Düzey	126	92.0
Toplam	137	100

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarından %8'inin ailelerinin ekonomik durumunun alt düzeyde, %92'sinin ise orta düzeyde olduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada, Altınova ve Duyan (2013) tarafından geliştirilen "Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği" kullanılmıştır. 10'u olumlu, 15'i olumsuz olmak üzere 25 maddeden meydana gelen ve beşli likert tipinde oluşturulan ölçekte, maddelerde belirtilen düşünceye, katılımcılardan "tamamen katılıyorum (5), katılıyorum (4), kararsızım (3), katılmıyorum (2), tamamen katılmıyorum (1) olmak üzere beş derecede görüşten kendilerine uygun olanı işaretlemeleri istenmektedir. Olumsuz ifade içeren 2, 4, 6, 9, 10, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24 ve 25. maddelerin analizi tersten hesaplanarak yapılmıştır.

2.4. Veri Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizi SPSS 21.00 istatistik paket programından yararlanılarak yapılmıştır. Verilerin analizinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, t-testi, crosstab, tek yönlü varyans analizi gibi istatistiksel teknikler kullanılmıştır. Çalışmada, Türkçe öğretmeni adaylarının ölçme aracında yer alan maddelere ne derecede katıldıklarını ortaya koymak amacıyla ölçek maddeleri "tamamen katılmıyorum", "katılmıyorum", "kararsızım", "katılıyorum" ve "tamamen katılıyorum" şeklinde derecelendirilmiştir. Veri toplama aracında kullanılan beşli derecelendirme dört aralıktan oluşmasından dolayı 4/5 katsayısı dikkate alınarak ölçek puanlarının gerçek aralıkları bulunmuştur. Bu gerçek aralıklar şu şekildedir: 1-1.79 tamamen katılmıyorum; 1.80-2.59 katılmıyorum; 2.60-3.39 kararsızım; 3.40-4.19 katılıyorum; 4.20-5.00 tamamen katılıyorum.

Araştırmanın nicel verileri karşılaştırılırken iki grup arasındaki farklılıklarda t-testi analizi yapılırken iki değişken arasındaki ilişkiyi belirlemek için crosstab analizinden yararlanılmıştır. Üç veya daha fazla bağımsız değişkenin olduğu durumlarda, birden fazla değişkenin ortalama puanlarının birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığının karşılaştırılmasında tek yönlü varyans (ANOVA) analizi yapılmıştır. Çalışmada, Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet algısı puanlarının cinsiyet, ailelerinin ekonomik durumları ve öğrenim gördükleri sınıf değişkenlerine göre karşılaştırılmasında bağımsız örneklem t-testi; yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yer, annelerinin eğitim durumu, babalarının eğitim durumu, annelerinin mesleği, babalarının mesleği ve not ortalaması değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin karşılaştırılmasında tek yönlü varyans (ANOVA) yapılmıştır. Sonuçların yorumlanmasında ise $p < 0.05$ anlamlılık düzeyi ölçüt olarak alınmıştır.

2.5. Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada açımlayıcı faktör analizi yoluyla veri toplama aracının yapı geçerliliği sağlanmıştır. Veri toplama aracında güvenilirlik, maddelerin birbiriyle tutarlılığı ile ilgilidir (Kalaycı, 2010). Araştırmada veri toplama aracının Cronbach Alfa katsayısı 0.872 olarak hesaplanmıştır. Kalaycı'ya (2010) göre 0.60 ve üzeri Cronbach Alfa katsayısına sahip olması veri toplama aracının güvenilir olduğunu göstermektedir. Buna göre veri toplama aracının güvenilir olduğu söylemek mümkündür. Araştırmada, veri toplama aracının Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0.882; Barlett testi χ^2 değeri ise 3389.153 olarak hesaplanmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

3.1. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Toplumsal Cinsiyet Alguları ve Alt Boyutları Algı Düzeyleri

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal ile ilgili görüşleri, veri toplama aracından elde edilen ortalama puanlar doğrultusunda aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 5. Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet algısı ölçeğine ait görüşlerinin istatistiksel değerleri

		\bar{x}	ss	
1	9. Kadınlar erkekler tarafından her zaman korunmalıdır.	3.15	1.24	4.04
	10. Kocasız kadın çalışmamalıdır.	4.14	1.09	
	15. Kocasız kadın sahipsiz eve benzer.	4.05	1.19	
	16. Bir ailenin gelirini erkekler sağlamalıdır.	4.05	1.13	
	17. Kadınlar kendi başına ticarethane açmamalıdır.	4.25	0.91	
	18. Kadınların birinci görevi ev işlerini üstlenmektir.	4.14	1.08	
	20. Erkek her zaman evin reisi olmalıdır.	3.96	1.18	
	21. Toplumun liderliği genellikle erkeklerin elinde olmalıdır.	4.13	1.13	
6. Kadınlar evlendikten sonra çalışmamalıdır.	4.51	0.84		
2	1. Evlilik, kadının çalışmasına engel olmaz.	4.35	1.00	3.88
	3. Çalışan kadın da çocuklarına yeterince zaman ayırabilir.	3.76	1.05	
	7. Çalışma hayatı kadının ev işlerini aksatmasına neden olmaz.	3.69	1.14	
	8. Çalışan bir kadın hayattan daha çok zevk alır.	4.11	0.94	
	13. Çalışan bir kadın çocuklarına daha iyi anne olur.	3.50	0.99	
3	5. Kadın siyasetçiler de başarılı olabilir.	4.40	0.97	4.42

4	11. Kadınlar yönetici olabilir.	4.61	0.64	4.02
	14. Erkekler de çamaşır, bulaşık gibi ev işlerini yapmalıdır.	4.31	1.02	
	22. Kız çocuklarına da erkek çocuklar kadar özgürlük verilmelidir.	4.38	0.97	
	24. Kadın kocasından yaş olarak daha küçük olmalıdır.	3.65	1.17	
	2. Kadın sadece ailesinin ekonomik sıkıntısı varsa çalışmalıdır.	4.40	0.84	

Tablo 5 incelendiğinde genel olarak Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin ($\bar{x}=4.09$) yüksek olduğu görülmektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının “erkeğin üstün olduğu aile yapısı” faktöründe toplumsal cinsiyet algılarının ($\bar{x}=4.04$) yüksek olduğu tespit edilmiştir. Erkek üstünlüğünü ifade eden maddelere verilen yanıt ortalamalarının yüksek olmasının nedeni ise öğrencilerin eşitlikçi bir yaklaşım benimsemeleridir. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının “Kadınlar evlendikten sonra çalışmamalıdır.” ($\bar{x}=4.51$) maddesine en yüksek cevabı verdikleri görülmüştür. Bu sonuca göre katılımcıların, kadınların evlendikten sonra çalışmalarına olumlu baktıkları söylenebilir. Çalışan kadın özellikleri” faktöründe yer alan maddelerin ortalamalarına bakıldığında ($\bar{x}=3.88$) kadınların çalışma hayatına katılmalarına olumlu baktıkları söylenebilir. Katılımcıların “Çalışan bir kadın hayattan daha çok zevk alır.” ($\bar{x}=4.11$) maddesine en yüksek cevabı verdikleri görülmüştür.

Türkçe öğretmeni adaylarının “kadın erkek eşitliği” faktöründe toplumsal cinsiyet algılarının ($\bar{x}=4.42$) en yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. “Kadınlar yönetici olabilir.” ($\bar{x}=4.61$) maddesine en yüksek cevabı veren katılımcıların kadın erkek eşitliği ile ilgili olumlu tutum sergiledikleri söylenebilir. “Toplumun kadından beklentileri” faktöründe yer alan 2 maddeye verilen cevapların aritmetik ortalamasına ($\bar{x}=4.02$) bakıldığında katılımcıların algılarının yüksek olduğu görülmüştür. Maddelerin olumsuz ve kadın erkek eşitliğinin aleyhinde ifadeler içerdiği düşünüldüğünde, katılımcıların eşitlikçi yaklaşımda olduklarını söylemek mümkündür. Elde edilen verilere bakıldığında Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet algılarının yüksek olduğunu söylemek mümkündür.

3.2.Cinsiyet Değişkeninin Türkçe Öğretmeni Adaylarının Toplumsal Cinsiyet Algıları ve Alt Boyutlarına İlişkin Algı Düzeylerine Etkisi

Tablo 6. Türkçe öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ve alt boyutlarına ilişkin t-testi sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{x}	ss	sd	t	p
Erkeğin Üstün Olduğu Aile Yapısı	Kadın	77	4.44	0.52	135	7.62	0.000
	Erkek	60	3.53	0.86			
Çalışan Kadın Özellikleri	Kadın	77	4.16	0.64	135	5.15	0.129
	Erkek	60	3.53	0.77			
Kadın Erkek Eşitliği	Kadın	77	4.63	0.42	135	6.48	0.000
	Erkek	60	4.02	0.68			
Toplumun Kadından Beklentileri	Kadın	77	4.11	0.78	135	1.38	0.397
	Erkek	60	3.93	0.67			

Tablo 6 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ile ilgili görüşlerinin alındığı çalışan kadın özellikleri ($t_{(135)}=5.15$; $p>.05$), toplumun kadından beklentileri ($t_{(135)}=-1.38$; $p>.05$) faktörleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ile ilgili görüşlerinin alındığı erkeğin üstün olduğu aile yapısı ($t_{(135)}=7.62$; $p<.05$), kadın erkek eşitliği ($t_{(135)}=6.48$; $p<.05$) faktörleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Erkek Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet algısının alt boyutunda yer alan erkeğin üstün olduğu aile yapısı faktörü ile ilgili görüşlerinin ($\bar{x} = 3.53$), kadın Türkçe öğretmeni adaylarına ($\bar{x} = 4.44$) göre değişmektedir. Toplumsal cinsiyet algısının alt boyutu olan erkeğin üstün olduğu aile yapısı boyutunda kadın katılımcıların lehinde değiştiği görülmektedir. Buna göre kadın Türkçe öğretmeni adaylarının erkeğin üstün olduğu aile yapısı ile ilgili olumlu bir tutum sergiledikleri söylenebilir. Araştırmaya katılan kadın Türkçe

öğretmeni adaylarının kadın erkek eşitliği boyutundaki görüşleri ($\bar{x} = 4.63$), erkek katılımcılara ($\bar{x} = 4.02$) göre değişmektedir. Toplumsal cinsiyet algısının alt boyutu olan kadın erkek eşitliğinin kadın katılımcıların lehine değiştiği görülmektedir. Kadın Türkçe öğretmeni adaylarının erkek katılımcılara göre kadın erkek eşitliği ile ilgili daha eşitlikçi bir yaklaşım benimsedikleri görülmektedir. Çalışan kadının özellikleri alt boyutunda kadın Türkçe öğretmeni adaylarının ($\bar{x} = 4.16$), erkek Türkçe öğretmeni adaylarına ($\bar{x} = 3.53$) göre farklılaştığı söylenebilir. Kadın Türkçe öğretmeni adaylarının kadınların çalışması ile ilgili erkek Türkçe öğretmeni adaylarından daha olumlu tutum geliştirdikleri ileri sürülebilir. Toplumun kadından beklentileri alt boyutunda kadın Türkçe öğretmeni adaylarının ($\bar{x} = 4.11$), erkek katılımcılara ($\bar{x} = 3.93$) göre değişiklik gösterdiği söylenebilir.

Analiz sonuçlarına bakıldığında, erkeğin üstün olduğu aile yapısı ve kadın erkek eşitliği alt boyutlarında cinsiyetler arası anlamlı bir farklılık görülmektedir. Katılımcıların verdiği yanıtlar crosstab analizi ile değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmede, cinsiyetler arası farklılığı ortaya koyan maddeler tespit edilmeye çalışılmıştır. Aşağıda yer alan tablolarda ilgili maddeler yer almaktadır.

Tablo 7. “Kadınlar evlendikten sonra çalışmamalıdır.” maddesinin cinsiyete göre crosstab analizi sonuçları

6. Kadınlar evlendikten sonra çalışmamalıdır.												
Cinsiyet	Tamamen Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	67	70.5%	7	29.9%	2	14.3%	1	50.0%	0	100.0%	77	56.2%
Erkek	28	29.5%	17	70.8%	17	85.7%	1	50.0%	2	0.0%	60	43.8%

Tablo 7 incelendiğinde erkeğin üstün olduğu aile yapısı faktörü içinde yer alan “Kadınlar evlendikten sonra çalışmamalıdır.” maddesine “tamamen katılmıyorum” yanıtını veren katılımcıların %70.5’inin kadın, %29.5’i ise erkek olduğu görülmektedir. Bu sonuçtan yola çıkarak erkek katılımcıların kadınların evlendikten sonra çalışmamalarına olumlu baktığı ifade edilebilir.

Tablo 8. “Erkekler de çamaşır bulaşık gibi ev işlerini yapmalıdır.” maddesinin cinsiyete göre crosstab analizi sonuçları

14. Erkekler de çamaşır bulaşık gibi ev işlerini yapmalıdır.												
Cinsiyet	Tamamen Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	3	50.0%	0	0,0%	2	18.2%	14	35.9%	58	74.4%	77	56.2%
Erkek	3	50.0%	3	100,0%	9	2.6%	25	64.1%	20	25.6%	60	43.8%

Tablo 8 incelendiğinde kadın erkek eşitliği faktörü içinde yer alan “Erkekler de çamaşır bulaşık gibi ev işlerini yapmalıdır.” maddesine “tamamen katılıyorum” yanıtını veren katılımcıların %74.4’ünün kadın, %25.6’sının ise erkek olduğu görülmektedir. Kadın katılımcıların erkeklerin ev işi yapmalarına olumlu baktığını söylemek mümkündür.

3.3. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yaş Durumlarının Toplumsal Cinsiyet Ve Alt Boyutlarına İlişkin Algı Düzeylerine Etkisi

Tablo 9. Türkçe öğretmeni adaylarının yaşlarının toplumsal cinsiyet algıları ve alt boyutlarına etkisine ilişkin ANOVA sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
Erkeğin Üstün Olduğu Aile Yapısı	Gruplar arası	3.055	3	1.018	1.514	0.214
	Gruplar içi	89.434	133	0.672		
	Toplam	92.489	136			
Çalışan Kadın Özellikleri	Gruplar arası	0.056	3	0.019	0.031	0.993

	Gruplar içi	79.853	133	0.600		
	Toplam	79.909	136			
Kadın Erkek Eşitliği	Gruplar arası	0.687	3	0.229	0.568	0.637
	Gruplar içi	53.651	133	0.403		
Toplumun Kadından Beklentileri	Gruplar arası	2.734	3	0.911	1.675	0.175
	Gruplar içi	72.368	133	0.544		
	Toplam	75.102	136			

Tablo 9 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ile ilgili görüşlerinin alındığı erkeğin üstün olduğu aile yapısı ($f=1.51$; $p>.05$), çalışan kadın özellikleri ($f=0.03$; $p>.05$), kadın erkek eşitliği ($f=0.56$; $p>.05$), toplumun kadından beklentileri ($f=1.67$; $p>.05$) faktörleriyle yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

3.4. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yaşamlarının Çoğunu Geçirdikleri Yerin Toplumsal Cinsiyet Algıları Ve Alt Boyutlarına İlişkin Algı Düzeylerine Etkisi

Tablo 10. Türkçe öğretmeni adaylarının yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yerin toplumsal cinsiyet algıları ve alt boyutlarına etkisine ilişkin ANOVA sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
Erkeğin Üstün Olduğu Aile Yapısı	Gruplar arası	0.483	3	0.161	0.233	0.873
	Gruplar içi	92.006	133	0.692		
	Toplam	92.489	136			
Çalışan Kadın Özellikleri	Gruplar arası	0.763	3	0.254	0.427	0.734
	Gruplar içi	79.146	133	0.595		
	Toplam	79.909	136			
Kadın Erkek Eşitliği	Gruplar arası	0.210	3	0.070	0.172	0.915
	Gruplar içi	54.128	133	0.407		
	Toplam	54.339	136			
Toplumun Kadından Beklentileri	Gruplar arası	0.876	3	0.292	0.524	0.667
	Gruplar içi	74.226	133	0.558		
	Toplam	75.102	136			

Tablo 10 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ile ilgili görüşlerinin alındığı erkeğin üstün olduğu aile yapısı ($f=0.23$; $p>.05$), çalışan kadın özellikleri ($f=0.42$; $p>.05$), kadın erkek eşitliği ($f=0.17$; $p>.05$), toplumun kadından beklentileri ($f=0.52$; $p>.05$) faktörleriyle yaşamlarını geçirdikleri yer arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

3.5. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Aile Ekonomik Durumlarının Toplumsal Cinsiyet Algıları ve Alt Boyutlarına İlişkin Algı Düzeylerine Etkisi

Tablo 11. Türkçe öğretmeni adaylarının aile ekonomik düzeyleri değişkenine göre toplumsal cinsiyet ve alt boyutlarına ilişkin t-testi sonuçları

Boyutlar	Ekonomik Düzey	N	\bar{x}	Ss	sd	t	p
Erkeğin Üstün Olduğu Aile Yapısı	Alt	11	3.63	0.79	135	-1.73	0.973
	Orta	126	4.08	0.82			
Çalışan Kadın Özellikleri	Alt	11	3.63	1.09	135	-1.13	0.057
	Orta	126	3.90	0.73			
Kadın Erkek Eşitliği	Alt	11	4.25	0.61	135	-0.61	0.978
	Orta	126	4.37	0.63			
Toplumun Kadından Beklentileri	Alt	11	3.90	0.70	135	0.57	0.654
	Orta	126	4.04	0.74			

Tablo 11 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ile ilgili görüşlerinin alındığı erkeğin üstün olduğu aile yapısı ($t_{(135)}=-1.73$; $p>.05$), çalışan kadının özellikleri ($t_{(135)}=-1.13$; $p>.05$), kadın erkek eşitliği ($t_{(135)}=-0.61$; $p>.05$), toplumun kadından beklentileri ($t_{(135)}=0.57$; $p>.05$) faktörleri ile ailelerinin ekonomik düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Aile ekonomik durumları orta düzeyde olan Türkçe öğretmeni adaylarının (

$\bar{x} = 4.08$), toplumsal cinsiyet algısının alt boyutu olan erkeğin üstün olduğu aile yapısı boyutunda aile ekonomik durumları alt düzeyde olan Türkçe öğretmeni adaylarına ($\bar{x} = 6.63$) göre değişiklik gösterdiği söylenebilir. Erkeğin üstün olduğu aile yapısının aile ekonomik durumları alt düzeyde olan Türkçe öğretmeni adaylarının lehine değiştiği görülmektedir. Çalışan kadının özellikleri alt boyutunda, aile ekonomik durumları orta düzeyde olan Türkçe öğretmeni adaylarının ($\bar{x} = 3.90$), aile ekonomik durumu alt düzeyde olan Türkçe öğretmeni adaylarına ($\bar{x} = 3.63$) göre farklılaştığı söylenebilir. Aile ekonomik durumları orta düzey Türkçe öğretmeni adaylarının kadınların çalışmasına daha olumlu baktıkları ileri sürülebilir. Toplumsal cinsiyet algısının alt boyutu olan kadın erkek eşitliği boyutunda aile ekonomik durumu orta düzeyde olan Türkçe öğretmeni adaylarının ($\bar{x} = 4.37$), aile ekonomik durumu at düzeyde olan katılımcılara ($\bar{x} = 4.25$) göre farklılık gösterdiğini söylemek mümkündür. Toplumun kadından beklentileri alt boyutunda ise aile ekonomik durumu orta düzeyde olan Türkçe öğretmeni adaylarının ($\bar{x} = 3.04$), aile ekonomik durumu alt düzeyde olan katılımcılara göre ($\bar{x} = 3.90$) farklılaştığı görülmektedir.

3.6. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Annelerinin Eğitim Durumlarının Toplumsal Cinsiyet Algıları ve Alt Boyutlarına İlişkin Algı Düzeylerine Etkisi

Tablo 12. Türkçe öğretmeni adaylarının annelerinin eğitim durumlarının toplumsal cinsiyet algıları ve alt boyutlarına etkisine ilişkin ANOVA sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
Erkeğin Üstün Olduğu Aile Yapısı	Gruplar arası	5.356	5	1.071	1.611	0.162
	Gruplar içi	87.133	131	0.665		
	Toplam	92.489	136			
Çalışan Kadın Özellikleri	Gruplar arası	3.408	5	0.682	1.167	0.329
	Gruplar içi	76.501	131	0.584		
	Toplam	79.909	136			
Kadın Erkek Eşitliği	Gruplar arası	3.062	5	0.612	1.564	0.175
	Gruplar içi	51.277	131	0.391		
	Toplam	54.339	136			
Toplumun Kadından Beklentileri	Gruplar arası	1.123	5	0.225	0.398	0.850
	Gruplar içi	73.979	131	0.565		
	Toplam	75.102	136			

Tablo 12 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ile ilgili görüşlerinin alındığı erkeğin üstün olduğu aile yapısı ($f=1.61$; $p>.05$), çalışan kadın özellikleri ($f=1.16$; $p>.05$), kadın erkek eşitliği ($f=1.56$; $p>.05$), toplumun kadından beklentileri ($f=0.39$; $p>.05$) faktörleriyle annelerinin eğitim durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

3.7. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Babalarının Eğitim Durumlarının Toplumsal Cinsiyet Algıları Ve Alt Boyutlarına İlişkin Algı Düzeylerine Etkisi

Tablo 13. Türkçe öğretmeni adaylarının babalarının eğitim durumlarının toplumsal cinsiyet algıları ve alt boyutlarına etkisine ilişkin ANOVA sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
Erkeğin Üstün Olduğu Aile Yapısı	Gruplar arası	1.632	4	0.408	0.593	0.668
	Gruplar içi	90.857	132	0.688		
	Toplam	92.489	136			
Çalışan Kadın Özellikleri	Gruplar arası	0.559	4	0.140	0.232	0.920
	Gruplar içi	79.350	132	0.601		
	Toplam	79.909	136			
Kadın Erkek Eşitliği	Gruplar arası	1.843	4	0.461	1.159	0.332
	Gruplar içi	52.496	132	0.398		
	Toplam	54.339	136			
	Gruplar arası	2.185	4	0.546	0.989	0.416

Toplumun Kadından Beklentileri	Gruplar içi	72.917	132	0.552		
	Toplam	75.102	136			

Tablo 13 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ile ilgili görüşlerinin alındığı erkeğin üstün olduğu aile yapısı ($f=0,59$; $p>.05$), çalışan kadın özellikleri ($f=0,23$; $p>.05$), kadın erkek eşitliği ($f=1,15$; $p>.05$), toplumun kadından beklentileri ($f=0,98$; $p>.05$) faktörleriyle babalarının eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

3.8. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Annelerinin Mesleklerinin Toplumsal Cinsiyet Algıları Ve Alt Boyutlarına İlişkin Algi Düzeylerine Etkisi

Tablo 14. Türkçe öğretmeni adaylarının annelerinin mesleklerinin toplumsal cinsiyet algıları ve alt boyutlarına etkisine ilişkin ANOVA sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
Erkeğin Üstün Olduğu Aile Yapısı	Gruplar arası	0.043	2	0.022	0.031	0.969
	Gruplar içi	92.445	134	0.690		
	Toplam	92.489	136			
Çalışan Kadın Özellikleri	Gruplar arası	0.801	2	0.401	0.679	0.509
	Gruplar içi	79.107	134	0.590		
	Toplam	79.909	136			
Kadın Erkek Eşitliği	Gruplar arası	1.353	2	0.677	1.711	0.185
	Gruplar içi	52.985	134	0.395		
	Toplam	54.339	136			
Toplumun Kadından Beklentileri	Gruplar arası	0.082	2	0.041	0.073	0.929
	Gruplar içi	75.020	134	0.560		
	Toplam	75.102	136			

Tablo 14 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ile ilgili görüşlerinin alındığı erkeğin üstün olduğu aile yapısı ($f=0,03$; $p>.05$), çalışan kadın özellikleri ($f=0,67$; $p>.05$), kadın erkek eşitliği ($f=1,71$; $p>.05$), toplumun kadından beklentileri ($f=0,07$; $p>.05$) faktörleriyle annelerinin meslekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

3.9. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Babalarının Mesleki Durumlarının Toplumsal Cinsiyet Algıları ve Alt Boyutlarına İlişkin Algi Düzeylerine Etkisi

Tablo 15. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Babalarının Mesleklerinin Toplumsal Cinsiyet Algıları ve Alt Boyutlarına Etkisine İlişkin ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
Erkeğin Üstün Olduğu Aile Yapısı	Gruplar arası	3.408	5	0.682	1.002	0.419
	Gruplar içi	89.081	131	0.680		
	Toplam	92.489	136			
Çalışan Kadın Özellikleri	Gruplar arası	1.732	5	0.346	0.581	0.715
	Gruplar içi	78.177	131	0.597		
	Toplam	79.909	136			
Kadın Erkek Eşitliği	Gruplar arası	2.943	5	0.589	1.500	0.194
	Gruplar içi	51.395	131	0.392		
	Toplam	54.339	136			
Toplumun Kadından Beklentileri	Gruplar arası	1.660	5	0.332	0.592	0.706
	Gruplar içi	73.442	131	0.561		
	Toplam	75.102	136			

Tablo 15 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ile ilgili görüşlerinin alındığı erkeğin üstün olduğu aile yapısı ($f=1,002$; $p>.05$), çalışan kadın özellikleri ($f=0,58$; $p>.05$), kadın erkek eşitliği ($f=1,50$; $p>.05$), toplumun kadından beklentileri ($f=0,59$; $p>.05$) faktörleriyle babalarının meslekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

3.10. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Not Ortalamalarının Toplumsal Cinsiyet Algıları ve Alt Boyutlarına İlişkin Algı Düzeylerine Etkisi

Tablo 16. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Not Ortalamalarının Toplumsal Cinsiyet Algıları ve Alt Boyutlarına Etkisine İlişkin ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
Erkeğin Üstün Olduğu Aile Yapısı	Gruplar arası	0.788	2	0.394	0.576	0.564
	Gruplar içi	91.701	134	0.684		
	Toplam	92.489	136			
Çalışan Kadın Özellikleri	Gruplar arası	1.094	2	0.547	0.930	0.397
	Gruplar içi	78.815	134	0.588		
	Toplam	79.909	136			
Kadın Erkek Eşitliği	Gruplar arası	0.173	2	0.087	0.214	0.808
	Gruplar içi	54.166	134	0.404		
	Toplam	54.339	136			
Toplumun Kadından Beklentileri	Gruplar arası	2.843	2	1.422	2.636	0.075
	Gruplar içi	72.259	134	0.539		
	Toplam	75.102	136			

Tablo 16 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ile ilgili görüşlerinin alındığı erkeğin üstün olduğu aile yapısı ($f=0,57$; $p>.05$), çalışan kadın özellikleri ($f=0,93$; $p>.05$), kadın erkek eşitliği ($f=0,21$; $p>.05$), toplumun kadından beklentileri ($f=2,63$; $p>.05$) faktörleriyle babalarının eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

3.11. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sınıf Düzeylerinin Toplumsal Cinsiyet Algıları Ve Alt Boyutlarına İlişkin Algı Düzeylerine Etkisi

Tablo 17. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Toplumsal Cinsiyet ve Alt Boyutlarına İlişkin t-testi Sonuçları

Boyut	Sınıf	N	\bar{x}	Ss	sd	t	p
Erkeğin Üstün Olduğu Aile Yapısı	3	70	3.93	0.89	135	-1.62	0.259
	4	67	4.16	0.73			
Çalışan Kadın Özellikleri	3	70	3.82	0.81	135	-0.96	0.229
	4	67	3.95	0.71			
Kadın Erkek Eşitliği	3	70	4.35	0.68	135	-0.31	0.430
	4	67	4.38	0.58			
Toplumun Kadından Beklentileri	3	70	4.02	0.70	135	-0.18	0.493
	4	67	4.04	0.78			

Tablo 17 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ile ilgili görüşlerinin alındığı erkeğin üstün olduğu aile yapısı ($t_{(135)}=-1.62$; $p>.05$), çalışan kadının özellikleri ($t_{(135)}=-0,96$; $p>.05$), kadın erkek eşitliği ($t_{(135)}=-0,31$; $p>.05$), toplumun kadından beklentileri ($t_{(135)}=0,18$; $p>.05$) faktörleri ile sınıf düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Tablo incelendiğinde erkeğin üstün olduğu aile yapısı alt boyutunda, 4. Sınıfta olan Türkçe öğretmeni adaylarının ($\bar{x} = 4.16$), 3. Sınıfta olan Türkçe öğretmeni adaylarına ($\bar{x} = 3.93$) göre farklılaştığı görülmektedir. Çalışan kadının özellikleri alt boyutunda 4.sınıfta olan Türkçe öğretmeni adaylarının ($\bar{x} = 3.95$), 3.sınıfta olan Türkçe öğretmeni adaylarına ($\bar{x} = 3.82$) göre değişiklik gösterdiği söylenebilir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın bu bölümünde, Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet algı düzeylerine ve görüşlerine ait sonuçlar ifade edilerek çalışmanın alt problemleri doğrultusunda tartışılacaktır. Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın problem cümlesinden ve alt problemlerinden yola çıkarak elde edilen sonuçlar, alanyazında yapılan çalışmalar ele alınarak tartışılmıştır.

4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine Ait Tartışma ve Sonuç

Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet algıları ve alt boyutları (erkeğin üstün olduğu aile yapısı, çalışan kadın özellikleri, kadın erkek eşitliği, toplumun kadından beklentileri) algı düzeylerini belirlemek için yapılan analizlerin sonucunda Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet algısı düzeylerinin ($\bar{x}=4.09$) yüksek olduğu görülmüştür. Toplumsal cinsiyet algısının alt boyutunda yer alan “erkeğin üstün olduğu aile yapısı” boyutunda verilen cevapların ortalamasının ($\bar{x}=4.04$) yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür. Bunun nedeninin bu boyutta yer alan maddelerin erkek üstüğünü ifade etmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğine uymayan söylemleri destekleyici olması olarak düşünülmektedir. Bu boyutta “*Kadınlar evlendikten sonra çalışmamalıdır.*” maddesi ($\bar{x}=4.51$) en yüksek; “*Kadınlar erkekler tarafından her zaman korunmalıdır.*” maddesi ($\bar{x}=3.15$) en düşük ortalamaya sahiptir. Türkçe öğretmeni adaylarının erkeğin üstün olduğu aile yapısından çok kadın ve erkeğin eşit olduğu aile yapısına eşit baktıkları söylenebilir. “Çalışan kadın özellikleri” boyutunda verilen cevapların ortalamasına ($\bar{x}=3.88$) bakıldığında, katılımcıların kadınların çalışma hayatında olmalarına olumlu baktıkları görülmektedir. Bu boyutta yer alan “*Evlilik, kadının çalışmasına engel olmaz.*” maddesinin ($\bar{x}=4.35$) en yüksek cevap ortalamasına sahip olduğu tespit edilmiştir. Türkçe öğretmeni adaylarının “kadın erkek eşitliği” boyutunda toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin ($\bar{x}=4.42$) diğer alt boyutlara göre en yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgudan hareketle Türkçe öğretmeni adaylarının kadın erkek eşitliğini benimsediklerini söylemek mümkündür. Bu boyutta en yüksek ortalamaya, “*Kadınlar yönetici olabilir.*” ($\bar{x}=4.42$) maddesinde görülmüştür. Buna göre katılımcıların çoğunluğunun kadınların yönetici olmasına karşı olumlu bir tutum sergilediği söylenebilir. Elde edilen bu sonuç, Bakır ve arkadaşlarının (2017) kadınların okul yöneticisi olmasının toplum tarafından olumsuz karşıladığı sonucu ile çelişmektedir. “Toplumun kadından beklentileri” alt boyutunda ortalamaya ($\bar{x}=4.02$) yine yüksek olduğu görülmektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının bu boyutta eşitlikçi bir tutum sergilediklerini söylemek mümkündür.

4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine Ait Tartışma ve Sonuç

Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin cinsiyet, yaş, yaşamının geçtiği yer, ailelerinin ekonomik durumu değişkenlerine değişip değişmediğini belirlemek amacıyla yapılan analizler sonucunda katılımcıların toplumsal cinsiyet algıları ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre kadın katılımcılar ile erkek katılımcıların verdiği cevapların “erkeğin üstün olduğu aile yapısı” ve “kadın erkek eşitliği” alt boyutlarında anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. Kadın katılımcıların, toplumsal cinsiyet ve alt boyutlarına ilişki algılarının erkeklere oranla daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bu nedenle araştırmaya katılan kadın Türkçe öğretmeni adaylarının erkeklere göre daha eşitlikçi bir yaklaşım içinde olduğunu söylemek mümkündür. Katılımcıların “*Kadınlar evlendikten sonra çalışmamalıdır.*” ve “*Erkekler de çamaşır bulaşık gibi ev işlerini yapmalıdır.*” Maddelerinde cinsiyet değişkenine göre belirgin bir farklılık gösterdiği, kadınların daha eşitlikçi yaklaşımda olduğu yapılan crosstab analizi ile de tespit edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bu sonuç daha önce alanyazında yapılan pek çok çalışmanın sonuçlarıyla paralellik taşımaktadır (Kimberly ve Mahaffy, 2002; Frieze ve ark.,2003; Yögeve, 2006; Zeyneloğlu, 2008; Demiroğlu, 2008; Yılmaz ve ark. 2009; Başçı ve Giray, 2010; Arıcı, 2011; Seçgin ve Tural, 2011; Öngen ve Aytaç, 2013; Freund ve ark., 2013; Hajnalka, 2014; Seçgin ve Kurnaz, 2015; Güzel, 2016; Esen ve ark., 2017; Kantaroğlu ve ark.,2018; Esen ve ark.,2018; Özkan, 2019; Alptekin, 2019; Kharouf ve Daoud, 2019).

Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ve alt boyutları algı düzeylerinde yaş ve yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yer değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Katılımcıların ailelerinin ekonomik düzeyleri değişkeni ile toplumsal cinsiyet algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Ancak aile ekonomik durumu orta düzeyde olan Türkçe öğretmeni adaylarının, aile ekonomik durumu alt düzeyde olanlara göre daha eşitlikçi eğilimde olduğu söylenebilir. Elde edilen bu sonuç alanyazında daha önce yapılmış

çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Yogev, 2006; ; Kantaroğlu ve ark.,2018; Esen ve ark.,2018; Kharouf ve Daoud, 2019).

4.3.Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine Ait Tartışma ve Sonuç

Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ve alt boyutları (erkeğin üstün olduğu aile yapısı, çalışan kadın özellikleri, toplumun kadından beklentisi) algı düzeylerinin annelerinin ve babalarının eğitim durumuna, annelerinin ve babalarının mesleklerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu çalışmada, anne ve babaları ilkökul mezunu olan katılımcılar çoğunluğu oluşturmuştur. Annesi ilkökul mezunu olan katılımcıların oranı %54.7; babaları ilkökul mezunu olan katılımcıların oranı ise %42.3'tür. Ebeveynlerinden biri üniversite mezunu olan katılımcılar ise azınlığı oluşturmaktadır. Bu nedenle araştırma sonucunda anlamlı bir farkın çıkmadığı düşünülebilir.

Zeyneloğlu (2008) ve Özkan (2019) da çalışmalarında, katılımcıların annelerinin ve babalarının eğitim durumu ile mesleklerinin toplumsal cinsiyet algıları üzerinde bir farklılık yaratmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Buna karşın Başçı ve Giray (2010) ile Arıcı (2011), ebeveynlerin eğitim durumlarının katılımcıların toplumsal cinsiyet algılarına etki ettiği sonucuna ulaşmışlardır. Ebeveynlerin eğitim durumu arttıkça katılımcıların da toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin arttığını belirtmişlerdir.

4.4.Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine Ait Tartışma ve Sonuç

Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet ve alt boyutları (erkeğin üstün olduğu aile yapısı, çalışan kadın özellikleri, toplumun kadından beklentisi) algı düzeylerinin not ortalamaları ve sınıf düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Ancak sınıf değişkeninin toplumsal cinsiyet algısı üzerindeki etkiye bakıldığında 4. sınıfta öğrenim görmekte olan Türkçe öğretmeni adaylarının “erkeğin üstün olduğu aile yapısı” ve “çalışan kadının özellikleri” alt boyutlarında 3. sınıfta olan Türkçe öğretmeni adaylarına göre daha eşitlikçi eğilimde oldukları ve toplumsal cinsiyet algı düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir. Başçı ve Giray (2010) ile Kharouf ve Daoud'un (2019) araştırma sonuçlarına benzer olarak üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarının olgunlaşması ile sınıf düzeyleri arasında bir ilgi olduğu düşünülebilir.

KAYNAKÇA

Alptekin, B. (2019). *Öğretmen adaylarının toplumsal cinsiyet rolleri İle öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Altınova, H. H. ve Duyan, V. (2013). Toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinin geçerlik güvenirlik çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 24(2). S. 9-22.

Arıcı, F. (2011). *Üniversite öğrencilerinde toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin algılar ve psikolojik iyi oluş* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Bakır, A. A., Uğurlu, C. T., Köybaşı, F. ve Özyazıcı, K. (2017). Kadın okul yöneticileri üzerine nitel bir araştırma. *Curr Res Educ*, 3(1), 1-14.

Başçı, B. ve Giray, S. (2016). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının çok değişkenli istatistiksel tekniklerle analizi. *Journal of Life Economics*, 117-142.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, K. E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (17. baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Çeçen, M. A. (2015). Türkçe ders kitaplarında toplumsal cinsiyet rolleri. Duygu Uçgun (Ed.), *Prof. Dr. Murat Özbay'a Armağan* (ss. 211-227). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

- Çınar, E. (2013). *Ortaokul Türkçe ders kitaplarında toplumsal cinsiyet* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Demiroğlu, B. (2008). *Mesleki ve teknik eğitimde öğrencilerin (toplumsal) cinsiyetine göre aldıkları roller* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dökmen, Z. (2016). *Toplumsal cinsiyet*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Esen, Y. (2013). Hizmet öncesi öğretmen eğitiminde toplumsal cinsiyet duyarlılığını geliştirme amaçlı bir çalışma. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 280-295.
- Esen, E., Siyez, D. M., Soylu, Y. ve Demirgürüz, G. (2017). Üniversite öğrencilerinde toplumsal cinsiyet algısının toplumsal cinsiyet rolü ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 46-63.
- Esen, E., Öztürk, B. ve Siyez, D. M. (2018). Toplumsal cinsiyet algısı ölçeği ergen formu'nun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Nesne Psikoloji Dergisi* 6(12), 144-173.
- Freund, A. M., Weiss, D. and Wiese, B. S. (2013). Graduating from high school: The role of gender-related attitudes, self-concept and goal clarity in a major transition in late adolescence. *European Journal of Developmental Psychology*, 10(5), 580-596.
- Frieze, H. I., Ferligoj, A., Kogovsek, I., Horvat, J. ve Sarlija, N. (2003). Gender role attitudes in university students in the USA, slovenia and croatia. *Psychology of Women Quarterly*, 27, 256-261
- Gürkan, S. ve Gürkan, S. (2018). İlkokul 4. sınıf Türkçe ders kitaplarının toplumsal cinsiyet rolleri bakımından değerlendirilmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(18), 103-117
- Güzel, A. (2016). Öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolleri tutumları ve ilgili faktörler. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(5), 1-11.
- Hajnalca, F. (2014). Gender role attitudes among higher education students in a borderland centraleastern european region called 'partium'. *CEPS Journal*, 4(2), 49-70.
- Kalaycı Ş. (2010). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil Yayıncılık.
- Kantaroglu, A., Çetin, N. Y. ve Erdoğan, A. (2018). Ergenlerde toplumsal cinsiyet algılarının sosyodemografik özelliklere göre değerlendirilmesi. *Konuralp Tıp Dergisi*, 10(2), 175-187.
- Kharouf, A. E. and Daoud, N. (2019). Gender role attitudes among higher education students in Jordan. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 10(4), 63-75.
- Kılıç, K. L. Ve Eyüp, B. (2011). İlköğretim Türkçe ders kitaplarında ortaya çıkan toplumsal cinsiyet rolleri üzerine bir inceleme. *ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 129-148.
- Kimberly, A. ve Mahaffy, K. (2002). The gendering of adolescents' childbearing and educational plans: Reciprocal effects and the influence of social context. *Sex Roles* 46(11/12), 403-417.
- Koyuncu, Ö. (2011). *Kadın öğretmenlerin sorunları ve toplumsal cinsiyet (Diyarbakır ili örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- KSGM (2008). *Toplumsal cinsiyet eşitliği ulusal eylem planı (2008-2013)*. Ankara.
- Kükreler, M. (2015). *Toplumsal cinsiyet eşitliği yönüyle ortaokul Türkçe ders kitaplarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- MEB. (2016). *Toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı okul standartları kılavuzu*. Ankara.
- Öngen, B. ve Aytaç, S. (2013). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve yaşam değerleri ilişkisi. *Sosyoloji Konferansları*, (48), 1-18.

- Özkan, G. (2019). *Üniversite öğrencisi kadın futbolcuların toplumsal cinsiyet algıları ile sporcu öz yeterlilik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Saydam, T. (2019). *Türkçe ders kitaplarında toplumsal cinsiyetin farklı değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Seçgin, F. ve Tural, A. (2011). Sınıf öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarının toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. *e-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*, 6(4), 2446-2458.
- Severge, E. Y. (1998). *Ders kitaplarında cinsiyetçilik (ilköğretim ders kitapları üzerinde yapılmış bir içerik çözümlemesi)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Terzi, Ş. (Ed.) (2015). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Yeşil, F. (2014). *Ortaokul Türkçe ders kitaplarında cinsiyet ifadeleri ve toplumsal cinsiyet rolleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, D. V., Zeyneloğlu, Z., Kocaöz, S., Kısa, S., Taşkın, L. ve Eroğlu, K. (2009). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 6(1), 775-792.
- Yogev, Ş. (2006). *Ergenlerde toplumsal cinsiyetin kazanılması aile, okul ve arkadaş etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Zeyneloğlu, S. (2008). *Ankara'da hemşirelik öğrenimi gören üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.